

SZAKPOLITIKAI VÍZIÓK

SZÉKESFEHÉRVÁR SZÁMÁRA | 2026

Egyensúly
Intézet

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	4
1. Bevezetés	6
2. A székesfehérvári felsőoktatási intézmények jelenlétének és vonzerejének erősítése	8
2.1. Panevėžys: a felsőoktatás összekapcsolása a regionális gazdasággal	8
2.2. Klagenfurt: kombinált ösztöndíj a tehetségvonzás szolgálatában	9
2.3. Innsbruck: hallgatói lakhatás mint versenyképességi kérdés	10
2.4. Šiauliai: integrált hallgatói információs és városmarketing-platform	10
2.5. Sztara Zagora: nemzetköziesítés jól azonosítható képzési profillal	11
2.6. Skellefteå: egyetemi kapacitások városi megrendelésre	11
2.7. Rossz gyakorlat: a hibrid oktatás	13
2.8. Tanulságok Székesfehérvár számára	13
3. A turisztikai potenciál tudatosabb kihasználása	15
3.1. Trencsén: kulturális cím mint városfejlesztési ugródeszka	15
3.2. Nyitra: a láthatatlan örökség láthatóvá tétele	16
3.3. Tartu és St. Pölten: határok nélkül	16
3.4. Maribor: bor, kultúra, aktív turizmus és MICE egy rendszerben	18
3.5. Klagenfurt és Innsbruck: vendégkártyák, fenntartható mobilitás és tudatos tömegmenedzsment	18
3.6. Innsbruck: a helyiek életminősége mint turisztikai mutató	19
3.7. Panevėžys: közlekedési csomópontok nélkül nincs turizmus	20
3.8. Oulu: önironikus városmárka és kulturális újrapozicionálás	20
3.9. Tanulságok Székesfehérvár számára	21
4. A városi szolgáltatások, a kulturális kínálat és az életminőség fejlesztése	23
4.1. Tartu: az okos város a lakótelepek felújításával kezdődik	23
4.2. Tartu: állandó életminőség-monitoring	24
4.3. Besztercebánya: nyitott kormányzás a városi kihívások megoldásához	24
4.4. Nagyszombat: gyalogosbarát belváros	25
4.5. Innsbruck: igazságosabb lakhatási hozzáférés és minőségi gazdasági területek	25
4.6. Innsbruck: belvárosi kereskedelem mint élményalapú városi funkció	26
4.7. Maribor: kreatív iparágak és alulhasznosított terek új szerepben	27
4.8. Reggio Emilia: magas minőségű koragyermekkorai szolgáltatások mint városi életminőségi-politika	27
4.9. Tanulságok Székesfehérvár számára	29

5. Az Egyensúly Intézet szakpolitikai javaslatai Székesfehérvár számára	31
5.1. Tegyük székesfehérvárt okos várossá!	31
5.2. Tegyük Székesfehérvárt vonzóbb várossá az egyetemisták számára!	32
5.3. Tegyük Székesfehérvárt vonzóbb várossá az turisták számára!	33
5.4. Tegyük Székesfehérvárt élhetőbb várossá!	34

Vezetői összefoglaló

Székesfehérvár erős pozícióból keresi fejlődésének következő szakaszát. A város hazai összehasonlításban tartósan a legsikeresebb megyeszékhelyek közé tartozik, nemzetközi kitekintésben pedig a kelet-közép-európai városok élmezőnyében helyezkedik el. Érdemes kihasználni ezt a kedvező helyzetet, mert lehetőséget teremt arra, hogy Székesfehérvár tudatosan alakítsa ki következő évtizedének városfejlesztési irányait.

A város további versenyképessége nem pusztán ipari és munkaerőpiaci erejének megtartásán múlik. **A megyeszékhely akkor tud még vonzóbb, ellenállóbb és élhetőbb közép-európai várossá válni, ha gazdasági teljesítményét erősebb felsőoktatási jelenléttel, tudatosabb turisztikai pozicionálással, jobb városi szolgáltatásokkal és magasabb életminőséggel egészíti ki.**

Ehhez mindenekelőtt hosszú távú, 2040-ig szóló városvízióra van szükség. A sikeres európai városokat nem pusztán az különbözteti meg versenytársaiktól, hogy milyen fejlesztéseket valósítanak meg, hanem az is, hogy világos elképzelésük van arról, milyen várossá szeretnének válni. A városvízió feladata, hogy egységes keretbe rendezze Székesfehérvár gazdasági, társadalmi, környezeti és városfejlesztési céljait. **A vízióknak nem általános jövőképként, hanem gyakorlati irányítúként kell működni:** meg kell határoznia, milyen szerepet kíván betölteni a város a régióban, milyen gazdasági és tudásprofilra épít, és milyen életminőséget kíván biztosítani lakóinak.

A vízió azonban csak akkor válhat valódi városirányítási eszközzé, ha megvalósítását folyamatos adatgyűjtés és monitoring kíséri. Székesfehérvárnak ezért adatvezérelten kell terveznie, működni és értékelnie saját teljesítményét: rendszeresen mérni kell a városi szolgáltatások minőségét, a lakossági jóllétet, a közlekedési, környezeti, gazdasági és turisztikai folyamatokat, valamint a fejlesztések tényleges hatásait. **Egy városi monitoringrendszer garanciát jelenthet arra, hogy a stratégiai célok ne szakadjanak el a mindennapi működéstől, hanem mérhető, számon kérhető és szükség esetén korrigálható fejlesztési pályává váljanak.**

A felsőoktatás erősítése Székesfehérvár egyik legfontosabb fejlesztési tartaléka. A helyi fiatalok körében van továbbtanulási szándék, a város felsőoktatási kínálata azonban jelenleg nem elég vonzó ahhoz, hogy nagyobb részüket helyben tartsa. **Nem új egyetemet kell létrehozni, hanem olyan, több felsőoktatási partnerre épülő képzési modellt, amely Székesfehérvár ipari, technológiai és munkaerőpiaci profiljához illeszkedik.** A város ebben aktív szervezőként léphet fel: meghatározhatja a helyi gazdaság számára fontos tudásterületeket, és ezekhez kapcsolhatja be a megfelelő egyetemi, vállalati és képzési partnereket. Mindezt ösztöndíjakkal, vállalati mentorálással, gyakornoki programokkal és megfizethető hallgatói lakhatással kell kiegészíteni.

Székesfehérvár turisztikai teljesítményében még jelentős potenciál rejlik. A megyeszékhely turisztikai vonzerejét a város történelmi karaktere, kulturális kínálata, üzleti szerepe és térségi kapcsolatrendszere erősítheti tovább. **A fejlesztés fő iránya ezért ezek egységes látogatói ajánlattá szervezése lehet: a történelmi örökség átélhetőbb bemutatása, a Velencei-tó, a Vértesséki és a környező borvidékek bekapcsolása, valamint a város ipari és nagyvállalati bázisára épülő MICE- és üzleti turizmus erősítése.** A turizmus akkor válhat valódi városfejlesztési erőforrássá, ha nem terheli túl a várost, hanem élénkebb belvárost, több programot, jobb szolgáltatásokat és erősebb helyi identitást teremt.

A város hosszú távú vonzereje azon is múlik, hogy milyen minőségű hétköznapi életet kínál lakosainak. Székesfehérvár akkor tudja erősíteni megtartóerejét Budapesttel és az agglomerációval szemben, ha élhető, jól működő városként is versenyképessé válik. **Az élhetőség nem elsősorban nagyberuházásokkal kezdődik, hanem a mindennapi problémák rendszerszintű kezelésével: a lakótelepek energetikai megújításával, a közterek használhatóságának javításával, a zöldfelületek bővítésével, az ipari területek városiasabb kezelésével és a lakossági jóllét rendszeres mérésével.**

Székesfehérvár következő másfél évtizede akkor lehet igazán sikeres, ha ezeket a területeket nem különálló ügyekként kezeli. A felsőoktatás, a turizmus, az okosvárosi működés és az életminőség fejlesztése egymást erősítő várospolitikai rendszerként működhet. A cél egy olyan város, amely meglévő gazdasági erejére építve több fiatalot tart helyben, több látogatót vonz, jobb szolgáltatásokat nyújt, és adatalapon követi saját fejlődését.

1. Bevezetés

Székesfehérvár erős pozícióból keresi fejlődésének következő lépéseit. Az Egyensúly Intézet Településindexében a Fejér megyei város évről évre az első helyen végez a megyeszékhelyek körében, vagyis hazai összehasonlításban tartósan az ország legsikeresebb nagyvárosai közé tartozik. Ez a kedvező helyzet ugyanakkor nem lezárt fejlődési pályát jelent, hanem új kérdést vet fel: **hogyan lehet egy már sikeres várost még sikeresebbé, nemzetközileg is vonzóbbá, működését hatékonyabbá tenni?**

A kérdés megválaszolására az Egyensúly Intézet egy regionális összehasonlító kutatást készített. A **Kelet-Közép-Európai Településindex nyolc ország 42 városát vizsgálta** 35 indikátor és több mint 1500 adat alapján, hogy Székesfehérvár teljesítményét ne csak hazai, hanem tágabb régiós kontextusban is értelmezni lehessen. Az elemzés eredményei szerint **Székesfehérvár a vizsgált régióbeli városok élmezőnyébe tartozik: a 42 település közül a 7. helyen végzett, miközben több gazdasági és munkaerőpiaci mutatóban kifejezetten erős teljesítményt nyújtott.**

A kutatás ugyanakkor arra is rámutatott, hogy Székesfehérvár további fejlődése alapvetően nem a meglévő ipari és foglalkoztatási előnyök megtartásán múlik. A város stabil gazdasági bázissal, erős munkaerőpiaci szereppel és kedvező közbiztonsági mutatókkal rendelkezik, de **több olyan terület is azonosítható, ahol további fejlődési tartalékai vannak.** Ezek közé tartozik mindenekelőtt:

1. A felsőoktatási intézmények jelenlétének és vonzerejének erősítése annak érdekében, hogy jelentősen nőjön a felsőoktatási hallgatók száma a városban;
2. A turisztikai potenciál tudatosabb kihasználása annak érdekében, hogy jelentősen nőjön a városban eltöltött vendégéjszakák száma, erősödjön az idegenforgalmi infrastruktúra és felkerüljön a város a Magyarországra irányuló nemzetközi turizmus térképére;
3. A városi szolgáltatások, a kulturális kínálat és az életminőség fejlesztése annak érdekében, hogy csökkenjen az agglomerációba és/vagy a Fővárosba költözők aránya.

A Kelet-Közép-Európai Településindex nemcsak azt mutatta meg, hogy Székesfehérvár hol helyezkedik el a régió hasonló városai között, hanem azt is, hogy mely települések állnak hozzá a legközelebb fejlettségi, gazdasági és városi funkcióik alapján. **Jelen elemzés ezért elsősorban ezekre a referenciavárosokra épít: azt vizsgálja, hogy a Székesfehérvárhoz hasonló adottságú települések milyen beavatkozásokkal erősítették azokat a városi funkciókat, amelyek a gazdasági teljesítmény mellett a település vonzerejét, élhetőségét és hosszú távú versenyképességét is meghatározzák.**

2. A székesfehérvári felsőoktatási intézmények jelenlétének és vonzerejének erősítése

Székesfehérvár további fejlődésének egyik kulcskérdése, hogy a város miként tudja megerősíteni a helyi felsőoktatás szerepét és növelni vonzerejét az egyetemisták körében. A város erős munkaerőpiaci központként működik, ugyanakkor a felsőoktatási jelenlét súlya ennél mérsékeltebb. Ez azért jelent fejlesztési kihívást, mert a felsőoktatás nem csupán képzési funkciót lát el: hozzájárul a fiatalok helyben tartásához, a magasan képzett munkaerő utánpótlásához, a vállalati innovációhoz és a városi élet dinamizálásához is.

A Prosperis Alba Kutatóközpont székesfehérvári 11. és 12. évfolyamos diákok körében végzett kutatása világosan jelzi a probléma természetét: **a fiatalok több mint kétharmada tervez felsőoktatási tanulmányokat, de mindössze 8 százalékuk jelölte meg elsődleges célként a helyben maradást.**¹ Ugyanakkor a válaszadók 39 százaléka hajlandó lenne helyben tanulni, ha **a felsőoktatási kínálat jobban illeszkedne az érdeklődéséhez**, 26 százalékuk pedig szintén maradna, ha **helyi lakosként is jogosult lenne kollégiumi elhelyezésre**. Mindezek hiányában azonban a fiatalok jelentős része Budapest vagy külföld felé veszi az irányt. Összességében elmondható, hogy Székesfehérváron adott a továbbtanulási igény és a helyi hallgatói utánpótlás, a város felsőoktatási kínálata azonban jelenleg nem elég vonzó ahhoz, hogy a fiatalok nagyobb részét helyben tartsa. A továbbiakban ezért olyan beavatkozási lehetőségeket érdemes vizsgálni, amelyek egyszerre erősítik a helyi képzési kínálat vonzerejét, javítják a hallgatói élet feltételeit, és Székesfehérvárt a térség fiataljai számára is láthatóbb, versenyképesebb felsőoktatási célponttá teszik.

2.1. Panevėžys: a felsőoktatás összekapcsolása a regionális gazdasággal

A litván Panevėžys példája azt mutatja, hogy a helyi felsőoktatás megerősítése akkor lehet igazán hatékony, ha nem pusztán képzési kérdésként, hanem a város és a régió

¹ Prosperis Alba Kutatóközpont (2024): *Fehérvári Fiatalok – Gyorsjelentés a székesfehérvári középiskolások körében végzett kutatás adataiból*. Elérhetőség: <https://prosperisalba.hu/wp-content/uploads/2025/02/Fehervari-fiatalok.pdf> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

gazdaságfejlesztési eszközöként jelenik meg. A litván város szakpolitikája a Panevėžys College 2021–2026-os stratégiájára² épül, amelynek célja a felsőoktatási intézmény regionális gazdasági hatásának növelése. **A város célul tűzte ki, hogy a helyi középiskolai végzősök legalább 40 százalékát a helyi felsőoktatásban tartsa, miközben a hallgatók 15 százalékát nemzetközi szinten toborozza.**

A stratégia a „okos specializáció” logikáját követi: a képzési kínálatot és a gyakorlati képzést a régió gazdasági szerkezetéhez kapcsolja. Ebben fontos szerepet kapnak az ipari partnerek, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a képzés tartalma és a hallgatók gyakorlati tapasztalatai illeszkedjenek a helyi munkaerőpiac igényeihez. A felsőoktatás így nem elszigetelt intézményi funkcióként jelenik meg, hanem a regionális gazdaságfejlesztés részeként.

2.2. Klagenfurt: kombinált ösztöndíj a tehetségvonzás szolgálatában

Az osztrák University of Klagenfurt által működtetett Klagenfurt Scholarship célzott, partnerségi alapon szervezett ösztöndíjprogram, amely **magas képességű mesterszakos hallgatók bevonását és regionális munkaerőpiaci integrációját szolgálja**. A program havi 300 eurós pénzügyi támogatást biztosít a mesterképzés teljes időtartamára, de nem merül ki pénzbeli juttatásban: mentorálást, kutatási és projektlehetőségeket, valamint szakmai gyakorlatokat is kínál.³

A konstrukció szakpolitikai jelentősége elsősorban a finanszírozási modellben rejlik. **Az ösztöndíj összegének felét Klagenfurt városa biztosítja, a másik felét vállalatok, gazdasági szereplők, civil szervezetek, alumni és magánszemélyek hozzájárulásai fedezik.** Ez a modell nemcsak forrást von be a felsőoktatás támogatásába, hanem intézményesített kapcsolatot is teremt az egyetem, az önkormányzat és a helyi munkaadók között. A magánszereplők nem külső támogatók, hanem potenciális jövőbeli munkáltatók is, akik már a képzés idején kapcsolódhatnak a hallgatókhoz.

² Panevėžys College (2021): *Panevėžys College Performance Strategy and Strategic Action Plan for 2021–2026*. Elérhetőség: <https://panko.lt/wp-content/uploads/2025/10/Strategy-new-2021-2026-EN.pdf> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

³ University of Klagenfurt (é. n.): *The Klagenfurt Scholarship*. Elérhetőség: <https://www.aau.at/en/partners-sponsors/supporting-the-university/the-klagenfurt-scholarship/> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

2.3. Innsbruck: hallgatói lakhatás mint versenyképességi kérdés

Az ausztriai Innsbruck példája arra mutat rá, hogy a hallgatói vonzerő egyik legfontosabb korlátja a megfizethető lakhatás hiánya lehet. A város erős egyetemi központ, ugyanakkor az osztrák lakáspiac egyik legdrágább térségében található. Emiatt a hallgatói lakhatás nem pusztán szociális ügyként, hanem a város tudásközponti szerepét befolyásoló stratégiai kérdésként jelenik meg.

Az innsbrucki megközelítés⁴ több, egymást kiegészítő megoldást kapcsol össze. A stratégia egyik fontos eleme az **új kollégiumi férőhelyek létrehozása**, elsősorban olyan területeken, amelyek jó tömegközlekedési kapcsolatokkal rendelkeznek. Emellett a város támogatja a vegyes árképzésű kollégiumok kialakítását is: ezekben az olcsóbb és drágább szobák együttesen teszik fenntarthatóbbá az üzemeltetést. A koncepció részét képezi az is, hogy a hallgatók és a pályakezdő fiatalok számára közös lakhatási projektek jöjjenek létre. Innsbruck emellett az **önkormányzati lakásállományt és az ideiglenesen üresen álló épületeket is bevonná a diáklakhatásba**. Mindezek mellett a város a magánfejlesztőket is ösztönzi arra, hogy az új lakóprojektekben hallgatói lakhatási funkcióknak is helyet adjanak.

2.4. Šiauliai: integrált hallgatói információs és városmarketing-platform

A továbbtanulási döntéseket nemcsak a képzési kínálat minősége befolyásolja, hanem az is, hogy a fiatalok mennyire látják át, hogy milyen hétköznapiakat vagy lehetőségeket kínál számukra egy város. A litván Šiauliai ebben a tekintetben kínál tanulságos példát: a város jelentős hallgatói növekedést ért el, amelyben fontos szerepet játszott a „*Karjera Šiauliuose*” portál.⁵ Ez az **online felület egy helyen kapcsolja össze az oktatási, lakhatási és munkalehetőségeket, vagyis csökkent a továbbtanulási döntésekhez kapcsolódó bizonytalanságot**.

⁴ Landeshauptstadt Innsbruck – Amt für Stadtplanung, Stadtentwicklung und Integration (2020): *Studentisches Wohnen in Innsbruck 2019*. Innsbruck, Landeshauptstadt Innsbruck. Elérhetőség: https://www.innsbruck.gv.at/_asset/e09979f0-2fa0-4a4e-90a1-15dd04e12740 [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

⁵ Šiaulių miesto savivaldybės administracija (é. n.): *Career in Šiauliai*. Elérhetőség: <https://karjerasiauliuose.lt/en/> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

A város célzottan kommunikálja az alacsonyabb megélhetési költségeket, a növekvő gazdaságot, a karrieropciókat, valamint a szórakozási és kikapcsolódási lehetőségeket. A „hard” tényezők (képzés, munka, lakhatás) mellett a „soft” tényezők (életminőség, közösségi élmény, városi hangulat) is megjelennek. Ez azért fontos, mert a hallgatók nemcsak intézményt és szakot választanak, hanem várost is.

Šiauliai emellett gyorsan reagált a geopolitikai helyzetre is: ukrán hallgatók számára olyan ösztöndíjat hozott létre, amely az első évben havi 300 eurós megélhetési támogatást biztosít. Ez azt mutatja, hogy a hallgatói vonzerő erősítésében a rugalmas, célzott programok is fontos szerepet játszhatnak.⁶

2.5. Sztara Zagora: nemzetköziesítés jól azonosítható képzési profillal

A bolgár Sztara Zagora a Trakia University révén vált nemzetközi oktatási központtá. Az egyetem stratégiája a bioökonómia és a fenntartható fejlődés köré épül, kihasználva a régió agrár- és egészségügyi potenciálját. A hallgatói vonzerő különösen az angol nyelvű orvosi képzésben mutatkozik meg, amely **jelentős számú külföldi hallgatót vonz.**

A példa legfontosabb tanulsága, hogy a felsőoktatási nemzetköziesítéshez nem feltétlenül szükséges széles, minden területre kiterjedő képzési kínálat. Sokszor eredményesebb néhány jól pozicionált, világos szakmai profillal rendelkező program megerősítése, különösen akkor, ha ezek a helyi gazdasági, intézményi vagy térségi adottságokra épülnek.

2.6. Skellefteå: egyetemi kapacitások városi megrendelésre

A felsőoktatási kapacitások bővítése nem feltétlenül új egyetem alapításával vagy egyetlen helyi intézmény megerősítésével kezdődik. Skellefteå esetében a kiindulópontot a gazdaság gyors átalakulása adta: a svéd város az ország zöld ipari átmenetének egyik központjává vált, ahol a következő években több mint 14 ezer új munkahely létrejöttével számolnak. A növekedés egyik legnagyobb korlátja a képzett

⁶ Šiaulių miesto savivaldybė (2023): *Vilnius University Invites Talented Ukrainians to Study for Free and Receive a Special Scholarship*. Elérhetőség:

<https://www.siauliai.lt/en/news/view/vilnius-university-invites-talented-ukrainians-to-study-for-free-and-receive-a-special-scholarship> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

munkaerő hiánya: csak mérnökből legalább 1500 új szakemberre lesz szükség öt éven belül, emellett ápolókra, tanárookra, közgazdászokra és településtervezőkre is jelentős igény mutatkozik.⁷

Erre a kihívásra lehet válasz a Skellefteå Universities Alliance.⁸ A 2025-ben létrehozott alapítványt **Skellefteå önkormányzata és helyi ipari szereplők hozták létre azzal a céllal, hogy rugalmas, hozzáférhető és a jövő munkaerőpiaci igényeire reagáló felsőoktatási kínálatot építsen ki a városban.** A modell lényege, hogy Skellefteå **nem saját egyetemet alapít, hanem olyan többegyetemes platformot szervez, amely képes különböző svéd és nemzetközi felsőoktatási intézmények képzéseit helyben elérhetővé tenni.**

A Skellefteå Universities Alliance központi terepe a Campus Skellefteå, amely már ma is több egyetem együttműködésére épülő multicampus-környezet. A campus nem csupán oktatási helyszín, hanem tanulási, kutatási, vállalati együttműködési és innovációs csomópont, ahol hallgatók, kutatók, vállalatok és társadalmi szereplők dolgozhatnak együtt. A platform egyszerre kínál fizikai infrastruktúrát, kutatás-fejlesztési és innovációs tesztkörnyezetet, valamint szervezeti keretet az új képzési modellek kipróbálásához.⁹

A modell újdonsága, hogy **a város aktív megrendelőként lép fel a felsőoktatási piacon.** Skellefteå a helyi munkaerőpiaci és ipari igények alapján határozza meg, milyen tudásokra van szükség, majd ehhez kapcsolja be a megfelelő felsőoktatási partnereket. Ez lehetővé teszi, hogy a város gyorsan bővítse a képzési kínálatot anélkül, hogy egyetlen intézmény kapacitásaira lenne utalva.

⁷ Skellefteå Municipality (2024): *How Skellefteå Will Build the University of the Future*. Elérhetőség: <https://skelleftea.se/platsen/eng/campus/archive/news-archive/news/2024-01-17-how-skelleftea-will-build-the-university-of-the-future> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

⁸ Skellefteå Municipality (é. n.): *Skellefteå Universities Alliance*. Elérhetőség: <https://skelleftea.se/society-expo-2026/en/society-expo-2026/participation/projects/projects/skelleftea-universities-alliance> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

⁹ Skellefteå Municipality (é. n.): *Campus Skellefteå*. Elérhetőség: <https://skelleftea.se/platsen/campus-skelleftea/startside-campus-skelleftea> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

Skellefteå ambíciózus tervekkel rendelkezik: a városban jelenleg az lakosok mindössze 1 százaléka tanul felsőoktatásban. Ezt az arányt 2040 előtt 10 százalékra szeretnék növelni.

2.7. Rossz gyakorlat: a hibrid oktatás

A digitális és hibrid képzések költséghatékony módon növelhetik a felsőoktatási kapacitásokat, ugyanakkor Sundsvall példája azonban jelzi a modell városfejlesztési korlátait. A Mid Sweden University helyi campusán az online és hibrid képzések stabil hallgatói létszámot biztosítottak, de **a hallgatók jelentős része nem költözött a városba, nem használta a helyi szolgáltatásokat, nem épített kapcsolatot a helyi munkaadókkal, és a diploma után sem kötődött a térséghez.**

A fizikai campusélmény és a személyes mentorálás hiánya a hallgatói beágyazódást is gyengítette. Sundsvall ezért stratégiai fordulatot hajtott végre: az online képzések helyett a jelenléti programok erősítését kezdte támogatni, hogy több hazai és nemzetközi hallgató ténylegesen a városba költözzön. Ennek kulcseleme a garantált hallgatói lakhatás, amely a felsőoktatási vonzerőt valódi városi jelenlétté alakítja.¹⁰

2.8. Tanulságok Székesfehérvár számára

Székesfehérvár felsőoktatási szerepének erősítése nem pusztán arról szól, hogy több képzés jelenjen meg a városban. A valódi kérdés az, hogy **a felsőoktatás képes-e szervezettebben bekapcsolódni a város gazdasági, társadalmi és mindennapi életébe.** Egy erős ipari és munkaerőpiaci központ esetében a helyi felsőoktatás akkor válhat valódi fejlesztési erőforrássá, ha egyszerre szolgálja a fiatalok helyben tartását, a képzett munkaerő utánpótlását, a vállalati innovációt és a város fiatalosabb, élénkebb karakterének erősítését.

A megyeszékhely esetében különösen fontos, hogy a felsőoktatási kínálat ne elszigetelten működjön a helyi gazdaságtól. A város ipari bázisa, nagyvállalati jelenléte és térségi foglalkoztatási szerepe jó alapot adhat olyan képzési irányok megerősítésére,

¹⁰ Nordregio (2025): *Campus Sundsvall, Mid Sweden University, Sweden*. In: *Higher Education Beyond Major Urban Areas in the Nordics*. Nordregio Report 2025:10. Elérhetőség: <https://pub.nordregio.org/r-2025-10-higher-education-beyond-major-urban-areas-in-the-nordics/3-6-campus-sundsvall-mid-sweden-university-sweden.html> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

amelyek világos munkaerőpiaci és innovációs szerepet töltenek be. A felsőoktatás így nemcsak oktatási szolgáltatásként jelenhet meg, hanem a helyi gazdaságfejlesztés egyik eszközeként is: olyan kapcsolódási pontként, amelyben a képzések, a gyakorlati lehetőségek, a vállalati partnerségek és a későbbi karrierutak egymásra épülnek.

A hallgatói vonzerő ugyanakkor nem kizárólag a képzések minőségén múlik. A fiatalok nemcsak szakot vagy intézményt választanak, hanem élethelyzetet és várost is. **Ezért Székesfehérvárnak olyan hallgatói ajánlatot érdemes kialakítania, amelyben a tanulás mellett megjelenik a megfizethető lakhatás, a gyakornoki és munkalehetőség, a közösségi élmény, a kulturális és szabadidős kínálat, valamint a hosszabb távú helyben maradás perspektívája.** Ha ezek az elemek külön-külön, széttagoltan jelennek meg, a város kevésbé tud versenyezni a nagyobb egyetemi központokkal. Ha viszont egységes városi ajánlattá állnak össze, akkor a helyben tanulás realisabb és vonzóbb döntéssé válhat.

A felsőoktatási kapacitások bővítése sem feltétlenül hagyományos egyetemalapítást jelent. Egy középváros akkor is erősítheti felsőoktatási szerepét, ha **néhány jól pozicionált, a helyi adottságokra épülő képzési profilt fejleszt, vagy több felsőoktatási szereplő együttműködésére épülő, rugalmas képzési platformot hoz létre.** Székesfehérvár számára ilyen irányt jelenthetnek az ipari, technológiai, mérnöki, digitalizációs vagy fenntarthatósági területek, különösen akkor, ha ezekhez helyi vállalati kapcsolatok, ösztöndíjak, projektlehetőségek és gyakorlati utak is társulnak.

A fejezet egyik fontos tanulsága, hogy a felsőoktatás városfejlesztési hatása csak akkor érvényesül, ha a hallgatók ténylegesen kötődni kezdenek a városhoz. A fő feladat tehát nem egyszerűen a felsőoktatás „bővítése”, hanem egy olyan helyi felsőoktatási ökoszisztéma kialakítása, amely a város gazdasági profiljára, vállalati kapcsolataira és fiataloknak szóló életminőségi ajánlatára épül. **Ha Székesfehérvár a képzéseket, a lakhatást, a gyakornoki lehetőségeket, a városi szolgáltatásokat és a helyi karrierutakat egységes rendszerbe tudja szervezni, akkor a felsőoktatás nemcsak intézményi jelenlétet, hanem valódi városi megtartóerőt is jelenthet.**

3. A turisztikai potenciál tudatosabb kihasználása

Székesfehérvár turisztikai teljesítménye egyelőre elmarad attól a potenciáltól, amelyet földrajzi elhelyezkedése, történelmi öröksége, gazdasági ereje és regionális szerepe indokolna. Bár a város nem klasszikus tömegturisztikai célpont, éppen ez teszi különösen fontossá a tudatos pozicionálást: olyan turisztikai arcélt és stratégiát kell kialakítania, amely a városi örökséget, a kulturális eseményeket, az üzleti és konferenciaturizmust, a gasztronómiát, valamint a környező térségek élményeit egységes turisztikai csomaggá szervezi.

A nemzetközi példák alapján a turisztikai teljesítmény növelése nem pusztán marketingkérdés. **A sikeres városok a turizmust városfejlesztési eszközként kezelik: közlekedési és közterületi fejlesztésekhez, kulturális infrastruktúrához, szolgáltatásminőséghez, digitális eszközökhöz, térségi együttműködésekhez és a helyiek életminőségéhez kapcsolják.** A turizmus akkor válik tartós városi erőforrássá, ha nemcsak látogatókat hoz, hanem javítja a város élhetőségét, erősíti az identitást és bővíti a helyi szolgáltatások mozgásterét.

3.1. Trencsén: kulturális cím mint városfejlesztési ugródeszka

A szlovákiai Trencsén a 2026-os Európa Kulturális Fővárosa cím elnyerésével egyedülálló fejlődési pályára léphetett. A város, amely korábban elsősorban „katonavárosként” volt ismert, a kultúra segítségével kívánja újrapozicionálni magát Európa térképén. A pénzügyi háttérrel egy 60 millió eurós keret biztosítja, amelyből 40 millió eurót az Európai Unió strukturális alapjai nyújtanak, kiegészítve a város saját, 5,5 millió eurós hozzájárulásával.¹¹

A leglátványosabb szakpolitikai beavatkozás a „Fiesta Bridge” projekt, amelynek keretében egy használaton kívüli régi vasúti hidat alakítanak át többfunkciós közösségi térré, éttermekkel, stúdiókkal és üzletekkel. Ez a híd szimbolizálja a város

¹¹ Minder, Raphael (2026): *The Slovak City Fast-Tracked to Cultural Stardom*. Financial Times, 2026. május 4. Elérhetőség: <https://www.ft.com/content/82e24e4f-2b70-419c-925c-f136f4dcd53f> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

két partjának és közösségeinek összekapcsolását. Trencsén stratégiája a „hosszú távú örökségre” fókuszál, ahol a 2026-os év csak a kezdete egy tartós kulturális és turisztikai virágzásnak. A városban már a februári nyitóünnepség előtt több nagyobb fejlesztés elindult. Újraburkolták a fő gyalogos zónát, átépítik a vasútállomást, és restaurálják a Trencsényi várat, hogy abban egy kortárs művészeti galériatér is létrejöhessen.

3.2. Nyitra: a láthatatlan örökség láthatóvá tétele

A szlovákiai Nyitra példája azért tanulságos, mert a város akkor is hasznosítani tudta Európa Kulturális Fővárosa-pályázatának elemeit, hogy végül nem nyerte el a címet. A „*Breaking Point*” vízió a fizikai és társadalmi akadályok lebontására, a kultúra decentralizálására és a regionális szinergiák erősítésére épült. A pályázati tervek így nem veszték el, hanem hosszabb távú városfejlesztési projektekben jelentek meg.

A város fejlesztései között zöldterületi és örökségvédelmi beavatkozások is szerepelnek, például a városi park és a Várhegy megújítása, kilátópontok és pihenőhelyek kialakítása. **Különösen érdekes a digitális örökségpolitika:** a VirtualArch projekt LiDAR- és fotogrammetriai technológiákkal teszi láthatóvá a város föld alatt rejtőző középkori örökségét. A látogatók saját mobileszközeiken keresztül ismerhetik meg az egykori katedrális vagy a vár különböző korszakainak virtuális rekonstrukcióját.¹²

3.3. Tartu és St. Pölten: határok nélkül

Az észtt Tartu és az osztrák St. Pölten esete arra világít rá, hogy egy középváros turisztikai vonzerejét nem feltétlenül önmagában kell felépíteni. **Mindkét város abból indul ki, hogy a látogatói élmény akkor válik igazán erőssé, ha a városi kínálatot sikerül összekapcsolni a környező térség kulturális, természeti, gasztronómiai és aktív turisztikai adottságaival.**

Tartu 2024-es Európa Kulturális Fővárosa-programja kifejezetten regionális keretben gondolkodott: a program nem korlátozódott a városra, hanem 20 dél-észttországi önkormányzat együttműködésére épült. Ez lehetővé tette, hogy a látogatók ne csupán Tartut, hanem egy sokszínű kulturális régiót ismerjenek meg, a helyi közösségek,

¹² Nitra 2026 Association (2021): *Nitra 2026 – Bid Book for the European Capital of Culture*. Elérhetőség: https://www.culture.gov.sk/wp-content/uploads/2021/12/BidBook_Nitra_2026_EN.pdf [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

kisebbségi kultúrák, természeti adottságok és fenntarthatósági kezdeményezések bevonásával. A város így nem zárt célpontként, hanem egy regionális kulturális hálózat központjaként jelent meg.¹³

St. Pölten turizmusstratégiája¹⁴ hasonló logikát követ. A város nem ikonikus látványosságokkal kíván versenyezni a nagy turisztikai központokkal, hanem a „meglepő város” és a „gazdagító régió” gondolatára épít. **A stratégia lényege, hogy St. Pölten a környező térségekkel együtt kínáljon vonzó élményteret:** a városi kulturális kínálat, a gasztronómia, a kerékpározás, a természetközeli kikapcsolódás, a bor és a környékbeli kirándulások egymást erősítő turisztikai terméké szövédnék.

A két példa közös tanulsága, hogy a turizmusfejlesztésben a városhatár nem lehet tényleges határ. **Egy középváros akkor tud erősebb turisztikai pozíciót kialakítani, ha nemcsak saját attrakcióit fejleszti, hanem összeszervezi és hatásosan kommunikálja a környező térség kínálatát is.** Ez különösen fontos a hétvégi turizmus, a családi városfelfedezés, az aktív kikapcsolódás és az üzleti utazások meghosszabbítása szempontjából.

Itt érdemes megemlíteni, hogy Tartu emellett aktívan használja a nemzetközi hálózatokat szakpolitikai finomhangolására. Az URBACT Interactive Cities (ebben Debrecen is részt vett) projekt keretében a város kifejlesztette helyi közösségi média alapú kormányzási tervét. A cél az e-engagement fokozása volt három dimenzióban: a kulturális főváros, a városi tervezés és a részvételi költségvetés területén. A digitális eszközök – mint az interaktív ötletterképek vagy a fiatalokra szabott kommunikációs csatornák – segítik a városi döntések minőségének javítását és a turisták számára is vonzóbb, modernebb városkép kialakítását. Tartu 2030-ig az egyik első 100 klímasemleges európai várossá kíván válni, ami tovább erősíti modern és zöld imázsát a nemzetközi mezőnyben.¹⁵

¹³ LOV2030 (2025): *Inspiration from Tartu2024: Significant Impact on the Region*. Elérhetőség: <https://www.lov2030.be/en/stories/tartu-2024-significant-impact-on-the-region> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

¹⁴ Tourismus St. Pölten (2024): *Tourism Strategy 2030 – A City that Surprises. A Region that Enriches!*. Elérhetőség: <https://www.stpoeltentourismus.at/en/tourism-strategy-2030> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

¹⁵ URBACT (2018): *Interactive Cities: Final Publication*. Elérhetőség: <https://urbact.eu/sites/default/files/2023-04/Interactive%20Cities%20Final%20Publication.pdf> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

3.4. Maribor: bor, kultúra, aktív turizmus és MICE egy rendszerben

A szlovén Maribor turisztikai stratégiája három pillérre támaszkodik: borra és gasztronómiára, a kultúrára, valamint aktív kikapcsolódásra. A város szimbóluma a világ legidősebb termő szőlőtőkéje, amely köré professzionális látogatóközpontot és múzeumot építettek az elmúlt években. **Maribor tudatosan fejleszti a MICE (Meetings, Incentives, Conferences, Exhibitions) szektort is, felismerve a város egyetemi központ jellegéből adódó tudományos és üzleti potenciált.**¹⁶

A minőségi turizmus irányába tett elmozdulást jelzi a szálláshely-infrastruktúra fejlesztése is: a Hotel Habakuk 5 csillagos szintre történő felújítása és a Hotel B&B megnyitása a különböző igényű látogatók számára biztosít modern környezetet. A Maribori Turisztikai Hivatal 2024-ben 4%-os növekedést regisztrált az érkezések számában, miközben kiemelt figyelmet fordítanak a helyi idegenvezetők képzésére, biztosítva a szolgáltatások magas színvonalát.¹⁷

3.5. Klagenfurt és Innsbruck: vendégkártyák, fenntartható mobilitás és tudatos tömegmenedzsment

Az osztrák Klagenfurt és Innsbruck esetében elmondható, hogy **a látogatói élmény egyik fontos eszköze lehet a jól kialakított vendégkártya-rendszer.** Klagenfurtban a *Wörthersee Plus Card* kedvezményekkel és ingyenes belépési lehetőségekkel ösztönzi a régió attrakcióinak használatát¹⁸, míg Innsbruck *Welcome Card*-ja ingyenes

¹⁶ Maribor Tourist Board (2022): *Guide to Destination 2022*. Maribor, Maribor Tourist Board. Elérhetőség: https://www.visitmaribor.si/media/10648/mtlg_mb_-_guide_to_destination_2022_digital_pages_06092022.pdf [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

¹⁷ Slovenian Convention Bureau (2024): *Tourism Results in Maribor for the First Half of the Year Match Last Year's Levels*. Elérhetőség: <https://www.slovenia-convention.com/tourism-results-in-maribor-for-the-first-half-of-the-year-match-last-years-levels/> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

¹⁸ Visit Klagenfurt (é. n.): *Wörthersee Plus Card*. Elérhetőség: <https://www.visitklagenfurt.at/en/services/lake-woerthersee-pluscard/> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

tömegközlekedést, egyes hegyi felvonók használatát és kedvezményeket kínál a térségben.¹⁹

A kártyák városfejlesztési logikája abban is tetten érhető, hogy hosszabb tartózkodásra ösztönzik a látogatókat, csökkentik az autóhasználatot, és a városon kívüli attrakciókat is integrálják az élménybe. Így a turizmus térben jobban eloszlik, miközben a látogatók számára egyszerűbbé válik a város és környéke felfedezése.

Innsbruck esetében a turisztikai szakpolitika másik fontos eleme a MICE-szektor fejlesztése. A város és a turisztikai szervezet olyan támogatási konstrukciókat használ, amelyek **nemzetközi konferenciákat, kongresszusokat és üzleti rendezvényeket vonzanak a térségbe.** Ez azért fontos, mert a konferenciaturizmus több bevétellel jár, szezonon kívül is működik, és erősítheti a város tudományos, üzleti és innovációs profilját.²⁰

3.6. Innsbruck: a helyiek életminősége mint turisztikai mutató

Az ausztriai Innsbruck aktívan foglalkozik azzal is, hogy a turizmus hogyan kapcsolódhat az ott élők mindennapi életéhez. Ezt a szemléletet tükrözi az Innsbruckot is vizsgáló életminőség-kutatás, amely egy *Life Quality Index* kidolgozásával nemcsak a gazdasági hatásokat, hanem a helyiek szubjektív jóllétét is mérhetővé kívánta tenni.²¹

Az életminőség-index éppen ezért több dimenzióban vizsgálja a turizmus hatásait. A gazdasági tényezők között megjelennek a foglalkoztatási lehetőségek, a pénzügyi helyzet és a megélhetési költségek; a társadalmi dimenzióban az ellátottság, az infrastruktúra és a szabadidős lehetőségek; az ökológiai dimenzióban pedig a turizmus intenzitása, a környezetvédelem, a területhasználat és a forgalom. A modellben a

¹⁹ Innsbruck Tourismus (é. n.): *Welcome Card Winter*. Elérhetőség:

<https://www.innsbruck.info/en/destinations/accommodation/welcome-card/welcome-card-winter.html>

[utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

²⁰ TravelMole (2026): *Innsbruck Tourism to Attract Congresses with a Fund*. Elérhetőség:

<https://www.travelmole.com/news/innsbruck-tourism-mice> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

²¹ Pikkemaat, Birgit – Siller, Hubert (2020): *Wie beeinflusst der Tourismus die Lebensqualität in Tirol? Die Entwicklung eines Messindex*. Endbericht an den Fördergeber: Tourismusforschungszentrum Tirol. Innsbruck, Universität Innsbruck – Institut für Strategisches Management, Marketing und Tourismus; Management Center Innsbruck. Februar 2020.

biztonság külön tényezőként jelenik meg. Ez a megközelítés azt üzeni, hogy a turizmus csak akkor tekinthető sikeresnek, ha nem terheli túl a várost, nem rontja a lakhatási és közlekedési feltételeket, és kézzelfogható előnyöket hoz a helyieknek is.

3.7. Panevėžys: közlekedési csomópontok nélkül nincs turizmus

A litván Panevėžys esetében a legfontosabb tanulság, hogy egy **nagy közlekedési beruházás nemcsak mobilitási, hanem turisztikai és gazdaságfejlesztési beavatkozásként is értelmezhető**. A Rail Baltica vasútvonal integrálása a városi szövetbe új alapokra helyezheti a város elérhetőségét és térségi gravitációs szerepét. A modern buszpályaudvar és az ehhez kapcsolódó városi fejlesztések nem önmagukban fontosak, hanem azért, mert a várost könnyebben megközelíthető, átláthatóbb és jobban használható célponttá teszik.

3.8. Oulu: önironikus városmárka és kulturális újrapozicionálás

Oulu Finnország északi részének egyik legfontosabb technológiai és innovációs központja, de korábban kevésbé volt jelen a nemzetközi turisztikai térképen. A város turisztikai fordulata éppen ebből a helyzetből indult ki: nem próbált mesterségesen ikonikus látványosságokat teremteni, hanem **önironikusan felvállalta, hogy első ránézésre „nincs itt semmi látnivaló”**. A Visit Oulu „Pelekääkkönää” kampánya erre az attitűdre épített: a város sajátosságait, távolságát, északi karakterét és visszafogott imázsát alakította hiteles, közösségi alapú turisztikai márkává.

A kampány elsődleges célcsoportja nemcsak a külső látogató volt, hanem a helyi lakosság is. A stratégia abból indult ki, hogy egy város turisztikai imázsát nem lehet tartósan kívülről felépíteni: a helyieknek is azonosulniuk kell vele, és nagykövetségként kell képviselniük saját városukat. Oulu ezért a városmárka-építést közösségi bevonással kapcsolta össze, miközben nemzetközi minősítésekkel is erősítette hitelességét.²²

Oulu újrapozicionálását tovább erősítette, hogy 2026-ban Trencsén mellett elnyerte az Európa Kulturális Fővárosa címet. A program mottója, a „*Cultural Climate Change*”, arra

²² Anderson, Y. T. (2025): *How Visit Oulu Leveraged Community Engagement and DI Partnership to Become a Global Tourism Destination*. Destinations International, 2025. október 27. Elérhetőség: <https://destinationsinternational.org/case-studies/how-visit-oulu-leveraged-community-engagement-and-di-partnership-become-global-tourism> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

utal, hogy a kultúrát a város és az észak-finnországi régió társadalmi, környezeti és gazdasági megújulásának eszközeként kezelik. A program 39 környező önkormányzattal együttműködésben valósul meg, és több száz művészt, kulturális szereplőt és közösséget von be.²³

A 2026-os év első hónapjaiban Ouluban a vendégéjszakák száma több mint 20 százalékkal, a nemzetközi turizmus pedig több mint 40 százalékkal nőtt; a januári nyitófesztivál mintegy 250 ezer látogatót vonzott. A program tudatosan viszi ki a művészetet a hagyományos intézményi terekből: kiállítások jelennek meg bevásárlóközpontban, városházán, katedrálisban, erdei és vízparti környezetben, sőt egy föld alatti parkolóházban is.²⁴

3.9. Tanulságok Székesfehérvár számára

Székesfehérvár turisztikai lehetőségei nem egyetlen ikonikus attrakcióban rejlenek, hanem abban, hogy a város képes-e saját történelmi, kulturális és térségi adottságait egységes, könnyen értelmezhető látogatói élménnyé szervezni. Egy középváros turisztikai vonzereje ritkán fakad abból, hogy önmagában versenyez a nagyvárosi vagy tömegturisztikai célpontokkal. Sokkal inkább abból, hogy **világos karaktert kínál: miért érdemes odaérkezni, mit lehet ott átélni, és hogyan kapcsolódik a város a környezetéhez.**

Székesfehérvár esetében a történelmi örökség különösen erős alapot jelent, de ez önmagában még nem feltétlenül válik turisztikai élménnyé. A látogatók számára akkor lesz igazán vonzó, ha a város múltja bejárható, érthető és átélhető formában jelenik meg. Ehhez nemcsak hagyományos örökségvédelmi fejlesztésekre, hanem **jól felépített városi útvonalakra, digitális rekonstrukciókra, történeti narratívákra és olyan kulturális programokra is szükség lehet, amelyek a város történelmi szerepét kortárs módon teszik láthatóvá.**

²³ Ministry of Education and Culture of Finland (é. n.): *European Capital of Culture 2026*. Elérhetőség: <https://okm.fi/en/capitalofculture2026> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

²⁴ Business Wire (2026): *Tourism Surges in Oulu as European Capital of Culture Year Drives Record Visitor Numbers and Major Exhibitions*. Elérhetőség: <https://www.businesswire.com/news/home/20260504549475/en/Tourism-Surges-in-Oulu-as-European-Capital-of-Culture-Year-Drives-Record-Visitor-Numbers-and-Major-Exhibitions> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

A turisztikai gondolkodásnak ugyanakkor túl kell lépnie a városhatáron. Székesfehérvár erősebb pozíciót építhet, ha nem elszigetelt célpontként, hanem egy tágabb térség központjaként jelenik meg. A Velencei-tó, a Vértes, a környező borvidékek, a történelmi emlékhelyek és az aktív kikapcsolódási lehetőségek együtt olyan kínálatot alkothatnak, amely meghosszabbítja a látogatók tartózkodását, többféle célcsoportot szólít meg, és erősebb hétvégi vagy üzleti turisztikai ajánlatot teremt.

A fejlesztés iránya ezért nem a tömegturizmus, hanem a minőségi, jól szervezett városi és térségi turizmus lehet. Ennek része a belvárosi szolgáltatások erősítése, a kulturális és gasztronómiai kínálat jobb összekapcsolása, **az üzleti és konferenciaturizmus tudatosabb kezelése**, valamint a fenntartható közlekedési megoldások beépítése a látogatói élménybe. A turizmus akkor válhat valódi városfejlesztési erőforrássá, ha nem terheli túl a várost, hanem a helyiek számára is érzékelhető előnyöket hoz: élénkebb belvárost, több programot, jobb szolgáltatásokat és erősebb városi identitást.

Székesfehérvár számára a fő feladat tehát nem egyszerűen a város népszerűsítése, hanem egy következetes turisztikai rendszer felépítése. Olyan rendszeré, amely összekapcsolja a történelmi örökséget, a kulturális eseményeket, a térségi attrakciókat, a vendéglátást, az aktív kikapcsolódást és az üzleti turizmust. Ha ezek nem különálló elemekként, hanem egymást erősítő városi ajánlatként jelennek meg, a turizmus Székesfehérvár hosszú távú vonzerejének és életminőségének egyik fontos pillérévé válhat.

4. A városi szolgáltatások, a kulturális kínálat és az életminőség fejlesztése

Székesfehérvár hosszú távú vonzereje nem kizárólag gazdasági teljesítményén múlik. Egy erős munkaerőpiaci és ipari központ esetében is meghatározó kérdés, hogy a város milyen minőségű mindennapi környezetet kínál az ott élőknek, a munkavállalóknak, a családoknak, a fiataloknak és a vállalkozásoknak. **A városi szolgáltatások, a közterek, a lakhatás, a zöldfelületek, a közlekedés, az ügyintézés minősége és a részvételi lehetőségek együtt alakítják azt, hogy egy település mennyire élhető és mennyire képes hosszabb távon megtartani vagy vonzani a lakosságot.**

A vizsgált nemzetközi példák alapján az életminőség fejlesztése nem egyetlen szakpolitikai területhez kötődik. A sikeres városok egyszerre javítják az épületállomány energiahatékonyságát, a közterek használhatóságát, a zöldinfrastruktúrát, a digitális szolgáltatásokat, a lakhatási hozzáférést és a gazdasági területek környezeti minőségét. Közös bennük, hogy **az életminőséget nem általános célként fogalmazzák meg, hanem mérhető, tervezhető és intézményesen követhető várospolitikai feladatként illesztik be egy hosszabb távú fejlesztési vízióba.**

4.1. Tartu: az okos város a lakótelepek felújításával kezdődik

Tartu a SmartEnCity projekt „lighthouse” városaként azt mutatta meg, hogy az okosvárosi fejlesztések nemcsak új technológiák telepítéséről, hanem a meglévő városi szövet átalakításáról is szólhatnak. A program középpontjában a szovjet korszakból származó, energiahatékonysági szempontból elavult lakóépületek komplex felújítása állt. **Az úgynevezett „Hruscsovkák” „Smartovka” házakat alakítottak ki, amelyekben okosotthon-rendszerek, napkollektorok és korszerű központosított melegvíz-ellátás működik.**²⁵

A beavatkozás jelentősége abban áll, hogy a lakóépületek korszerűsítését nem elszigetelt energetikai felújításként kezeli. A projekt fizikai rekonstrukciója (hőszigetelés, háromrétegű nyílászárók, tetőfelújítás és napelemek telepítése)

²⁵ City of Tartu (2020): *Project SmartEnCity*. Elérhetőség: <https://tartu.ee/en/project-smartency> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

drasztikusan csökkentette az épületek primer energiaigényét, amelyet felhőalapú okosotthon-rendszer egészítettek ki.²⁶ Ez utóbbi szenzorokkal, okos termosztátokkal és CO₂-mérőkkel szerelte fel a lakásokat, lehetővé téve a fűtés automatikus kalibrálását és a fogyasztási adatok transzparens megosztását a lakók és az energiaügynökség között.

A tartui beavatkozás azonban nem csak az épületek felújítására terjedt ki: a közlekedést és a városi infrastruktúrát a program szerves részeként kezelte. A szakpolitikai modell részeként távhűtési megoldásokat, biogázüzemű buszokat, elektromos autó- és kerékpárkölcsonzó rendszereket, valamint intelligens LED-es közvilágítást is bevezettek a kísérleti városrészben.

4.2. Tartu: állandó életminőség-monitoring

Tartu másik fontos gyakorlata a városi jóllét rendszeres mérése. A város egy állandó életminőség-monitoring rendszert üzemeltet, amely társadalmi, egészségügyi, környezeti és közösségi tényezők alapján vizsgálja a lakosság helyzetét.²⁷ A megközelítés lényege, hogy a várospolitikai döntések ne csak infrastruktúra- vagy költségvetési adatokra támaszkodjanak, hanem a lakosság tényleges életminőségét is számba vegyék.²⁸

4.3. Besztercebánya: nyitott kormányzás a városi kihívások megoldásához

Besztercebánya az első szlovák városként csatlakozott az Open Government Partnership Local kezdeményezéshez.²⁹ A város „Open Government RoadMap 2030” dokumentuma a transzparencia, az együttműködés és a részvétel alapelveire épül. **A program egyik**

²⁶ European Bank for Reconstruction and Development (EBRD) (é. n.): *Smart Building: Tartu, Estonia*. EBRD Green Cities Policy Tool. Elérhetőség:

<https://ebrdgreencities.com/policy-tool/smart-building-tartu-estonia/> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

²⁷ City of Tartu (2023): *Tartu ja tartlased* [Tartu és a tartuiak]. Tartu, City of Tartu. Elérhetőség:

https://tartu.ee/sites/default/files/research_import/2023-05/Tartu%20ja%20tartlased%20aruanne.pdf

[utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

²⁸ City of Tartu (2024): *Tartu linna heaoluprofiil 2023* [Tartu város jólléti profilja 2023]. Elérhetőség:

https://tartu.ee/sites/default/files/research_import/2024-11/Tartu%20linna%20heaoluprofiil%202023_0.pdf

[utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

²⁹ Open Government Partnership (é. n.): *Banská Bystrica, Slovak Republic*. Elérhetőség:

<https://www.opengovpartnership.org/members/banska-bystrica-slovak-republic/> [utolsó letöltés ideje:

2026. június 2.]

fontos eszköze a CoLaboratory platform, amely digitális támogatást ad a közösségi tervezéshez.

A 2024–2026-os akciótervben a részvételi megközelítés nem önmagáért való demokratikus gyakorlatként jelenik meg, hanem konkrét városi problémák megoldásának eszközeként. A lakhatási fejlesztési programot a lakossággal közösen dolgozzák ki, és a nyitott kormányzati elveket a térszervezési és környezetvédelmi folyamatokba is beépítik. A „Zöld Települések” és az „Ideathon” kezdeményezések azt szolgálják, hogy a lakossági tapasztalatok, a szakértői tudás és az önkormányzati kapacitások közös megoldásokká álljanak össze.³⁰

4.4. Nagyszombat: gyalogosbarát belváros

Nagyszombat közterületi politikája azt bizonyítja, hogy a belváros minőségi megújítása egyszerre szolgálhat életminőségi és gazdasági célokat. **A Public Space Revival projektben több mint 3000 lakost vontak be a tervezési folyamatba, majd a fejlesztések hatására a belvárosi gyalogosforgalom több mint 50 százalékkal nőtt. A nagyobb gyalogosforgalom a helyi gazdaságot is erősítette, hiszen több vásárlót és használót hozott a belvárosi üzleteknek és szolgáltatásoknak.**³¹

A város kisebb léptékű, természetalapú beavatkozásai ugyanezt a szemléletet erősítik. A gyalogos felüljáró kúszónövényekkel történő árnyékolása egyszerű, de hatásos válasz a nyári hőségre: javítja a komfortérzetet, csökkenti a hőterhelést, és vonzóbbá teszi a gyalogos közlekedést. Ez a jó szakpolitikai gyakorlat rámutat, hogy a klímaalkalmazkodás nem feltétlenül csak nagyberuházásokkal képzelhető el.

4.5. Innsbruck: igazságosabb lakhatási hozzáférés és minőségi gazdasági területek

³⁰ Open Government Partnership (2024): *Action Plan – Banská Bystrica, Slovak Republic, 2024–2026*.

Elérhetőség:

<https://www.opengovpartnership.org/documents/action-plan-banska-bystrica-slovak-republic-2024-2026/>

[utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

³¹ URBACT (2024): *Public Space Revival*. URBACT Good Practice. Elérhetőség:

<https://urbact.eu/good-practices/public-space-revival> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

Innsbruck hegyvidéki nagyvárosként egyszerre szembesül a szűkös térkínálattal, a magas lakhatási költségekkel és a gazdasági területek fejlesztési kényszerével. A lakhatás területén a város egyik válasza az Innsbrucker Wohn-Ticket rendszer, amely pontrendszer alapján osztja el az önkormányzati és nonprofit lakásokat. A pontozás figyelembe veszi a sürgősséget, a várakozási időt, a jövedelmet és a családi helyzetet, így az elosztási folyamat átláthatóbbá és igazságosabbá válik.³²

A város ipari területeire vonatkozó megközelítése legalább ennyire tanulságos. A Rossau Nyugat-Ausztria egyik legfontosabb gazdasági térsége, ahol mintegy 1000 vállalkozás működik és több mint 13 ezer munkavállaló dolgozik. Innsbruck mégsem elkülönült ipari parkként kezeli ezt a területet, hanem a város szerves részeként. A „Qualitätsvolles Bauen in Gewerbegebieten” és a Standortoffensive Rossau programok a hagyományos terjeszkedés helyett a minőségi sűrítésre, a zöldfelületek növelésére, a burkolt felületek csökkentésére, a mobilitás javítására és az energiahatékonyságra helyezik a hangsúlyt.³³

A Rossau program egyik legérdekesebb eleme a negyedmenedzsment létrehozása. Ez külön koordinációs szervezetként kapcsolja össze a vállalkozásokat, az önkormányzatot és más szereplőket, segíti az operatív problémák kezelését, és támogatja a hosszú távú fejlesztési stratégia megvalósítását. A cél nem egyszerűen több beruházás bevonása, hanem olyan gazdasági területek kialakítása, amelyek javítják a munkakörnyezetet, a mikroklímát és a város egészének működését.³⁴

4.6. Innsbruck: belvárosi kereskedelem mint élményalapú városi funkció

Innsbruck kiskereskedelmi szerkezeti elemzése arra világít rá, hogy a kereskedelem ma már nem pusztán gazdasági kérdés, hanem városfejlesztési és életminőségi tényező is.

³² City of Innsbruck (é. n.): *Stadtwohnungen*. Elérhetőség:

<https://www.innsbruck.gv.at/en/leben/wohnen/stadtwohnungen> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

³³ City of Innsbruck (é. n.): *Qualitätsvolles Bauen in Gewerbegebieten* [Minőségi építés ipari és gazdasági területeken]. Innsbruck, City of Innsbruck. Elérhetőség:

https://www.innsbruck.gv.at/_Resources/Persistent/a4763346c7bebac6c4d45a36ea11f38b0d296c0f/Broschu%CC%88re%20Qualit%C3%A4tsvolles%20Bauen%20in%20Gewerbegebieten.pdf [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

³⁴ City of Innsbruck (2025): *Dossier Standortoffensive Rossau*. Elérhetőség:

<https://presse.innsbruck.gv.at/news-dossier-standortoffensive-rossau?id=236555&menueid=34260&l=deutsch> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

A térségben jelentős kereskedelmi decentralizáció ment végbe: az autóval jól megközelíthető bevásárlózónak és külső kereskedelmi területek erősödése nyomást gyakorolt a hagyományos belvárosi kereskedelemre.

A városközpontok jövője nem a klasszikus vásárlási funkciók pusztá fenntartásán múlik. **A belvárosnak olyan vegyes funkciójú, élményalapú környezetté kell válnia, ahol a kereskedelem kulturális, gasztronómiai, közösségi és szabadidős funkciókkal kapcsolódik össze.** A közterek minősége, a gyalogosbarát környezet, a rendezvények, a vendéglátás és a szolgáltatások legalább olyan fontosak, mint az üzlethelyiségek száma.³⁵

4.7. Maribor: kreatív iparágak és alulhasznosított terek új szerepben

Maribor az URBACT keretében a kulturális és kreatív iparágakat tudatos városfejlesztési eszközként kezdte kezelni. A város abból indult ki, hogy a hagyományos ipar leépülése után új identitásra és új gazdasági motorokra van szüksége. Ehhez először láthatóvá kellett tenni a kreatív szektort: adatbázist hoztak létre, feltérképezték a szereplőket, és kimutatták, hogy a városi szervezetek jelentős része kapcsolódik a kreatív iparágakhoz.

A stratégia fontos eleme **az elhagyott és alulhasznosított városi területek kulturális és kreatív funkciókkal történő újrahasznosítása.** Kiemelt célterület a történelmi belváros és a volt börtönkomplexum revitalizációja, ahol kreatív negyed, kreatív hub és inkubációs funkciók jelenhetnek meg. A fesztiválok, művészeti projektek, workshopok és közösségi programok nemcsak eseményeket jelentenek, hanem új életet visznek a város korábban gyengén használt tereibe.

4.8. Reggio Emilia: magas minőségű koragyermekkorai szolgáltatások mint városi életminőségi-politika

Reggio Emilia világszerte ismertté vált önkormányzati bölcsődei és óvodai rendszeréről. A város a koragyermekkorai nevelést nem pusztán gyermekfelügyeleti

³⁵ City of Innsbruck (2024): *Einzelhandelsstrukturanalyse Innsbruck–Völs–Rum* [Kiskereskedelmi szerkezeti elemzés Innsbruck–Völs–Rum térségére]. Innsbruck, City of Innsbruck. Elérhetőség: https://www.innsbruck.gv.at/_Resources/Persistent/b860b57574bfeb7645bd551e5b48d04a5d684006/Einzelhandelsstrukturanalyse-Innsbruck-V%C3%B6ls-Rum.pdf [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

feladatként, hanem stratégiai városi szolgáltatásként kezeli, amely egyszerre javítja a családok életminőségét, támogatja a szülők munkavállalását és erősíti a város megtartóerejét. A rendszer sajátos intézményi háttérét egy külön önkormányzati szervezet biztosítja, amely autonóm módon felel a bölcsődék és óvodák pedagógiai, adminisztratív és minőségi működéséért. Egy kutatás szerint a modell kétségkívül sikeres, hiszen a módszert alkalmazó intézményekben járó gyermekek később több területen is jobb eredményeket értek el: kedvezőbbek voltak a társas és érzelmi készségeik, magasabb iskolai végzettséget szereztek, aktívabban vettek részt a közösségi életben, és bizonyos csoportokban a munkaerőpiaci helyzetük is jobb volt.³⁶

Klaipėda: tengeri identitásra épített városfejlesztési vízió³⁷

Klaipėda Litvánia egyik legfontosabb gazdasági központja, ipari és szolgáltatóváros, valamint a Balti-tenger térségének meghatározó kikötővárosa. Fejlődését a jégmentes kikötő, a logisztikai és ipari kapacitások, a külföldi működőtőke jelenléte, valamint a német, skandináv és Hanza-városi kapcsolatokra épülő nemzetközi karakter határozza meg. A város 2030-as víziója ezekre az adottságokra építve fogalmazott meg átfogó fejlesztési tervet: Klaipėda a Balti-tenger térségének nemzetközileg elismert „kék gazdasági” központjává kíván válni, ahol jó élni, dolgozni, befektetni és kikapcsolódni.

A stratégia alapvetése, hogy a meglévő ipari-logisztikai előnyök önmagukban nem elegendők a hosszú távú versenyképességhez. A városnak egyszerre kell választ adnia a fiatal és képzett munkaerőért folyó versenyre, az elvándorlásra, a népesség öregedésére, valamint arra az igényre, hogy a gazdasági növekedés magasabb életminőséggel és vonzóbb városi környezettel párosuljon. A cél ezért nem a meglévő gazdasági profil lecserélése, hanem annak tudatos továbbépítése magasabb hozzáadott értékű, fenntartható és tudásalapú irányokkal.

A városi vízió négy fő gazdasági növekedési területre épül: a tengeri gazdaságra, a bio- és tiszta technológiákra, a fejlett iparra, valamint a kreatív és szolgáltató gazdaságra. Ezek a kikötői-logisztikai funkciók modernizálását, az LNG- és megújulóenergia-technológiák fejlesztését, az akvakultúrát, a hulladékgazdálkodási és újrahasznosítási megoldásokat, az

³⁶ Heckman, James J. – Biroli, Pietro – Boca, Daniela Del – Heckman, Lena Grigorenko – Koh, Seong Hyeok – Kuperman, Sergio – Moktan, Sidhartha – Pronzato, Chiara – Ziff, Adam (2018): *The Effects of the Reggio Approach to Early Education*. Research in Economics, 72(1), 1–32. Elérhetőség: <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC6052802/> [utolsó letöltés ideje: 2026. június 2.]

³⁷ Klaipėda City Municipality (2021): *Klaipėda Region Specialisation Strategy 2030*. Elérhetőség: https://klaipedaregion.lt/wp-content/uploads/2021/09/KR-SS-2030_final_ENG.pdf [utolsó letöltés ideje: 2026. június 1.]

automatizációt, a robotikát, az IT- és mérnöki szolgáltatásokat, valamint a kreatív iparágakat kapcsolják össze. A tengerparti elhelyezkedés így nemcsak ipari és szállítási előnyként, hanem turisztikai, rekreációs és városmárka-építési erőforrásként is megjelenik.

A stratégia sajátossága, hogy a gazdasági specializációt horizontális városfejlesztési feltételekkel köti össze. Kiemelt szerepet kap a gyors és hatékony közigazgatási döntéshozatal, a befektetőket és vállalkozásokat támogató intézményrendszer, az inkubátorok működtetése, valamint a tehetségek vonzása és megtartása. Ugyanilyen fontos az oktatási és tudományos rendszer átalakítása: a képzési kínálat, az átképzési lehetőségek, az egyetemi-kutatási kapacitások és a vállalati innovációs igények szorosabb összekapcsolása.

A fejlesztési terv az életminőséget is a gazdasági versenyképesség részének tekinti. A belváros megújítása, új kulturális funkciók létrehozása, a tengerparti és vízi rekreáció fejlesztése, a kerékpáros és aktív turisztikai infrastruktúra bővítése, valamint a regionális és nemzetközi közlekedési kapcsolatok javítása mind azt szolgálják, hogy Klaipėda ne csak termelő és logisztikai központként, hanem élhető, vonzó és nyitott regionális központként is erősödjön.

Klaipėda példája azt mutatja, hogy egy erős ipari-logisztikai alapokkal rendelkező középváros következő fejlődési szakasza nem az ipari profil feladását, hanem annak tudatos kiegészítését jelentheti. Ilyen egy jól megtervezett városvízió: a gazdasági specializációt, az oktatást, az innovációt, a turizmust, a városi arculatot és az életminőséget egységes stratégiai keretbe rendezi.

4.9. Tanulságok Székesfehérvár számára

Egy város megtartóereje a mindennapi használat során dől el: abban, hogy mennyire kényelmes, biztonságos, kiszámítható és vonzó környezetet kínál az ott élőknek. Székesfehérvár esetében ezért az életminőség fejlesztése nem kiegészítő cél, hanem a hosszú távú városi versenyképesség egyik alapfeltétele. Az életminőség ebben az értelemben nem külön szakpolitikai terület, hanem a városi működés egészének eredménye: a lakhatásé, a köztereké, a közlekedésé, a zöldfelületeké, a digitális szolgáltatásoké és a részvételi lehetőségeké.

A nemzetközi gyakorlatok alapján a legfontosabb felismerés az, hogy az élhetőség nem ott kezdődik, ahol egy nagyberuházás, hanem ott, ahol a város a mindennapi problémákat rendszerként kezdi kezelni. Egy energetikai felújítás nemcsak szigetelés és nyílászárócseré, hanem alacsonyabb rezsi, jobb komfort, egészségesebb lakókörnyezet

és kisebb energiafüggőség. Egy közterületi fejlesztés nemcsak új burkolat vagy utcabútor, hanem több gyalogos, élénkebb szolgáltatások, jobb mikroklíma és erősebb városi jelenlét. Egy digitális ügyintézési felület nemcsak technológiai újítás, hanem kevesebb elvesztegetett idő. A város minősége ezekben az egymásra rakódó tapasztalatokban dől el.

Székesfehérvárnak ezért nem egyszerűen fejlesztési projekteket, hanem jól felismerhető életminőségi víziót érdemes kialakítania. A belváros, a lakótelepek, a gazdasági területek és a külső városrészek más-más beavatkozást igényelnek, de ugyanahhoz a célhoz kapcsolódhatnak: a város legyen kényelmesebben bejárható, szolgáltatásaiban gyorsabb, köztereiben hívogatóbb, lakókörnyezetében korszerűbb. Ez akkor működik jól, ha a fejlesztések nem szigetszerűen jelennek meg, hanem összeérnek a mindennapi városhasználatban.

A városi szolgáltatások minősége ugyanakkor nemcsak pénz, hanem szervezés kérdése is. **A lakossági bevonás akkor értékes, ha nem általános véleménykérés, hanem valódi problémamegoldás: hol hiányzik árnyék, hol veszélyes az átkelés, hol nehézkes a parkolás, melyik közteret nem használják, melyik szolgáltatás akadozik.** Ugyanez igaz a gazdasági területekre is: egy ipari vagy üzleti zóna nem lehet pusztán munkahelyek halmaza, mert az ott dolgozók közlekedése, munkakörnyezete, zöldfelületei és szolgáltatásai a város egészének minőségét alakítják.

Székesfehérvár következő fejlődési szakaszának tétje ezért az, hogy a város ne csak erős gazdasági központként, hanem magas életminőséget kínáló középvárosként is egyértelmű karaktert kapjon. Ehhez az kell, hogy a lakhatási, közlekedési, energetikai, közterületi, digitális és részvételi fejlesztések ne külön projekteknek tűnjenek, hanem egy közös városi ajánlat részei legyenek. Ha a fejlesztések a mindennapokban is érzékelhető könnyebbséget, kényelmet és városi élményt teremtenek, akkor az életminőség nem elvont cél marad, hanem Székesfehérvár egyik legfontosabb megtartóerejévé válik.

5. Az Egyensúly Intézet szakpolitikai javaslatai Székesfehérvár számára

5.1. Tegyük székesfehérvárt okos várossá!

Hozzuk létre Székesfehérvár 2040-es városvízióját!

A sikeres európai városokat nem csupán az különbözteti meg versenytársaiktól, hogy milyen fejlesztéseket valósítanak meg, hanem az is, hogy világos elképzelésük van arról, milyen várossá szeretnének válni a következő évtizedekben. Székesfehérvár számára is elengedhetetlen egy olyan hosszú távú jövőkép kialakítása, amely túlmutat az önkormányzati ciklusokon, és kijelöli a város fejlődésének stratégiai irányát. A megyeszékhely fogalmazza meg, hogy milyen gazdasági, társadalmi, környezeti és életminőségi célokat kíván elérni a következő másfél évtizedben, és milyen lépéseken keresztül kíván eljutni a jelenlegi állapotból a kívánt jövőképig!

A város jövőjéről szóló döntések csak akkor élvezhetnek széles körű támogatottságot, ha azok kialakításában a helyi közösségek, civil szervezetek, vállalkozások, intézmények és a városlakók is részt vesznek. **A városvízió társadalmi konszenzuson alapuljon, ne kizárólag szakértői vagy politikai dokumentum legyen!** Ezért vonjuk be érdemben a lakosságot a vízió kialakításába!

Hozzunk létre okosváros-monitoring rendszert!

A városok fejlesztésének egyik legnagyobb kihívása, hogy a döntéshozók gyakran csak késve vagy hiányos információk alapján érzékelik a változásokat. **Egy sikeres városnak folyamatosan nyomon kell követnie saját teljesítményét, hogy a fejlesztések valódi eredményei mérhetők és összehasonlíthatók legyenek.** Ezért **hozzunk létre egy okosváros-monitoring rendszert Székesfehérváron!** A rendszer rendszeresen mérje a város fejlődését bemutató legfontosabb mutatókat a gazdaság, a mobilitás, a környezet, a közszolgáltatások, a digitalizáció és az életminőség területén.

Alakítsunk ki egységes indikátorkészletet a város stratégiai céljaihoz kapcsolódva! Minden fontos fejlesztési célhoz rendeljünk mérhető mutatókat és célértékeket, hogy a városvezetés és a lakosság egyaránt nyomon követhesse az előrehaladást! Értékeljük rendszeresen a városvízió megvalósulását! Az rendszer ne önálló adatgyűjtési projekt legyen, hanem a Székesfehérvár 2040 városvízió végrehajtásának egyik legfontosabb eszköze, amely visszajelzést ad arról, hogy a város a kitűzött célok felé halad-e.

Hozzunk létre városi adatközpontot!

Székesfehérvár hozzon létre egy városi adatközpontot, amely összekapcsolja a város működésével kapcsolatos legfontosabb adatforrásokat, és valós időben támogatja a városirányítást, a szolgáltatások fejlesztését és a beruházások előkészítését! A forgalomszámlálási, parkolási, közösségi közlekedési, energiafogyasztási és környezeti adatok felhasználásával tegyük adatvezéreltté a város működtetését! A jelzőlámpák működését, a parkolási rendszert, a közösségi közlekedési hálózatot és az energiafelhasználást a valós használati mintázatok alapján optimalizáljuk. A fejlesztési döntések alapját ne eseti tapasztalatok, hanem folyamatosan frissülő adatok, modellezések és mérhető városi teljesítménymutatók adják. Mindezek mellett a nem érzékeny városi adatokat tegyük nyíltan hozzáférhetővé a helyi vállalkozások, kutatók és civil szervezetek számára, hogy Székesfehérvár ne csak használója, hanem fejlesztője is legyen az okosvárosi megoldásoknak.

Hozzunk létre évente megrendezett Testvérvárosi Innovációs és Gazdasági Fórumot!

A partnertelepülések vállalkozásai, egyetemei, kutatóintézetei és önkormányzatai rendszeresen találkozhatnak Székesfehérváron, erősítve a város nemzetközi láthatóságát és üzleti kapcsolatrendszerét! A testvérvárosokkal együttműködve szervezzünk rotációs rendszerben szakmai rendezvényeket az ipar, a digitalizáció, a fenntarthatóság és a városfejlesztés témájában! Ez egyszerre növelheti a vendégéjszakák számát és a város szakmai presztízsét.

5.2. Tegyük Székesfehérvárt vonzóbb várossá az egyetemisták számára!

A város lépjen fel aktív megrendelőként a felsőoktatásban!

A Skellefteå-modell logikáját követve Székesfehérvár ne új egyetem létrehozására törekedjen, hanem hozzon létre olyan fizikai és intézményi felsőoktatási infrastruktúrát, amelybe több hazai és nemzetközi felsőoktatási partner is bekapcsolódhat. A helyi nagyvállalati és ipari igények alapján határozzuk meg a következő évtized legfontosabb tudásterületeit, és ezekre építve szervezzünk rugalmas képzési platformot!

Építsünk okos specializációra!

A Panevėžysben alkalmazott megközelítés és a sztara zagorai tapasztalatok azt mutatják, hogy néhány világosan pozicionált, erős képzés nagyobb vonzerőt jelent, mint a széles, de nehezen megkülönböztethető kínálat. **Székesfehérvár törekedjen arra, hogy bizonyos ipari és technológiai tudásterületeken országosan is meghatározó képzési központtá váljon.**

Hozzunk létre társfinanszírozott ösztöndíjprogramot!

A klagenfurti gyakorlat alapján az ösztöndíjak finanszírozásában a város és a helyi vállalatok egyaránt vállaljanak szerepet! A támogatás kapcsolódjon mentorálási lehetőségekhez, szakmai projektekhez és gyakornoki programokhoz, így a vállalatok nem külső támogatóként, hanem a jövő munkavállalóinak képzésében érdekelt partnerként jelennek meg.

Hozzunk létre integrált hallgatói és városmarketing-platformot!

A Šiauliai példáját követve a továbbtanulás előtt álló fiatalok egyetlen felületen érhessek el a képzésekkel, lakhatással, gyakornoki lehetőségekkel, helyi munkahelyekkel és szabadidős programokkal kapcsolatos információkat! A város tudatosan mutassa be azokat a közösségi és életminőségi előnyöket is, amelyek vonzóvá teszik a helyben tanulást és a diploma utáni letelepedést.

5.3. Tegyük Székesfehérvárt vonzóbb várossá az turisták számára!

Lépünk túl a városhatáron!

Tartu és St. Pölten esete azt mutatja, hogy a sikeres városok nem önmagukban, hanem térségi központként építik turisztikai kínálatukat. **Székesfehérvár kapcsolja össze a belvárosi történelmi örökséget a Velencei-tóval, a Vértesséki természeti értékeivel, a környező borvidékekkel és emlékhelyekkel!** Az egységes térségi csomag több célcsoportot szólíthat meg, és meghosszabbíthatja a városban töltött időt.

Erősítsük a MICE- és üzleti turizmust!

A maribori és innsbrucki tapasztalatok alapján a konferencia- és üzleti turizmus jól illeszkedik azokhoz a városokhoz, amelyek erős vállalati, ipari és intézményi háttérrel rendelkeznek. Székesfehérvár nagyvállalati bázisa lehetőséget ad arra, hogy a város szezonon kívül is működő, magasabb költségű turisztikai szegmensre építsen.

Vezessünk be térségi vendégkártya-rendszert!

A klagenfurti és innsbrucki modell alapján **hozzunk létre olyan vendégkártyát, amely összekapcsolja a városi és térségi attrakciókat, kedvezményeket biztosít a látogatóknak, és a fenntartható közlekedési módok használatára ösztönöz!** A vendégkártya egyszerre növelheti a tartózkodási időt, a helyi költést és a térségi szolgáltatók közötti együttműködést. Mindezek mellett, aktivizáljuk a testvérvárosi hálózatot, még nagyobb és több kedvezményre jogosító testvérvárosi kártyával!

Építsünk közösségi alapú városmárkát!

Az oului példa arra hívja fel a figyelmet, hogy egy város márkáját nem lehet kizárólag intézményi kommunikációval felépíteni: a helyieket is be kell vonni nagykövetként. Székesfehérvár turisztikai arculata épüljön a városlakók történeteire, kötődéseire és büszkeségére is! **A turizmusfejlesztés így ne csak a látogatóknak szóljon, hanem erősítse a helyiek identitását, városhoz való kötődését és közös felelősségérzetét is.**

5.4. Tegyük Székesfehérvárt élhetőbb várossá!

Tekintsünk az ipari területekre is a város részeként!

Az innsbrucki Rossau-modell arra mutat rá, hogy a gazdasági övezetek nem csupán munkahelyek halmazai, hanem a városi szövet részei. **A vállalati területeken növeljük**

a zöldfelületek arányát, javítsuk a gyalogos- és kerékpáros kapcsolatokat, és ösztönözzük a minőségi környezet kialakítását! Az ipari negyedek élhetősége a munkaerő megtartásához és a város vonzerejéhez is hozzájárul.

Tegyük gyalogosbaráttá és klímaállóvá a belvárost!

A nagyszombati tapasztalatok azt mutatják, hogy a közterületek emberközpontú átalakítása egyszerre javíthatja az életminőséget és erősítheti a helyi gazdaságot. **A gyalogosfelületek bővítése, a zöldfelületek növelése, valamint az egyszerű természetalapú megoldások – például a növényi árnyékolás – mérsékelhetik a nyári hőterhelést és vonzóbbá tehetik a városi környezetet.**

Újítsuk meg a lakótelepeket okos energetikai megoldásokkal!

A tartui SmartEnCity-program tapasztalatai azt mutatják, hogy a paneles lakóövezetek korszerűsítése egyszerre javíthatja az életminőséget, csökkentheti a rezsiköltségeket és mérsékelheti az energiafüggőséget. **Az épületfelújításokat kapcsoljuk össze közterületi, közlekedési és digitális fejlesztésekkel, hogy a lakótelepek a városi megújulás nyerteseivé váljanak.**

Erősítsük az igazságos és részvételi városirányítást!

Az innsbrucki lakáselosztási pontrendszer és a besztecebányai nyitott kormányzás gyakorlatai azt mutatják, hogy az átlátható szabályok és a problémaközpontú lakossági bevonás növelik a közbizalmat. **A város a fontos fejlesztési kérdésekben rendszeresen kérje ki a helyiek véleményét, és tegye átláthatóbbá a közösségi erőforrások elosztását.**